

A fokozott egészségkárosodási kockázatok kezelését vizsgáló VKF munkabizottság

összefoglaló jelentése a VKF Monitoring Bizottság részére

Munkavállalói és munkáltatói javaslatok az érintett munkahelyek és munkavállalók azonosítására, valamint a megelőzést és védelmet biztosító intézkedésekre

1. Alapelvek

A munkavállalói és a munkaadói oldal közös álláspontja

- 1) Kiindulópontnak tekintik, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények, feltételek, munkahelyek létrehozása és működtetése az alapvető cél. Ebben az optimális esetben természetesen nem lép fel olyan károsító tényező, mely veszélyeztetné a munkavállaló egészségét, illetve munkavégző képességét.
- 2) Tudomásul véve azonban, hogy a jelenlegi technológiák és gazdasági körülmények között ez nem valósítható meg 100%-ig minden munkahelyen, jelenleg még szükség van arra, hogy ezeknek a munkavállalóknak a védelmére speciális rendszert működtessünk.
- 3) Az egészségvédelem alapelvéből kiindulva, az új rendszer a károsodás elkerülésére és csökkentésére épül és nem annak anyagi, vagy más kompenzációjára.

2. A régi rendszer lezárása, átmenet kérdése

A munkavállalói oldal álláspontja	A munkaadói oldal álláspontja
Minimális elvárás, hogy el kell ismerni a részarányos jogszerzést /napra lebontva/ azok számára, akik 2014. december 31-én bent voltak a korábbi karkedvezményes rendszerben. Méltányosságból lehetne ennél több kedvezményt is adni.	A munkabizottság feladatkörébe nem tartozik bele a korábbi rendszerhez kapcsolódó javaslat megfogalmazása. Annak megszüntetése indokolt volt, annak bármilyen formában való visszaállítása nem támogatható.

3. Az új rendszer alapjai

A munkavállalói és a munkaadói oldal közös álláspontja

- 1) Figyelembe véve a technológia fejlődését nem lehet statikus rendszert létrehozni. Biztosítani kell, hogy egy átlátható mechanizmus alapján folyamatosan be lehessen kerülni a rendszerbe. Ugyanez vonatkozik a kikerülésre is.
- 2) A gazdasági lehetőségek, illetve a munkavégzést jellemző egészségkárosító és baleseti kockázatok függvényében jelentősen különböznek egymástól az egyes munkahelyek /ugyanazon munkakör esetén is/ ezért a rendszer alapja a korábbiakkal ellentétben nem a munkakör, hanem az egyedi konkrét munkahelynél fennálló körülmények vizsgálata.
- 3) A rendszer alapja egy olyan objektív, mérhető orvos-szakmai paramétereken alapuló vizsgálati rendszer, amely alkalmas a fokozott egészségkárosító kockázatokkal jellemezhető munkavégzés (különösen nagymértékű és/vagy pszichés megterheléssel járó munkavégzés, munkakörülmények) azonosítására és vizsgálatára. A javasolt rendszer rövid elnevezése: FEM (fokozott egészségkárosító kockázatokkal jellemezhető munkavégzés).
A javasolt rendszer elemeit alkotják: a munkavégzésből származó (fizikai, szellemi, műszakos munkavégzés) megterhelés vizsgálata, a munkaképesség változását nyomon követő vizsgálati rendszer bevezetése és alkalmazása, az érintett munkavállalói csoportok megbetegedés gyakoriságának elemzése, illetve a foglalkozási eredetű egészségkárosodások korai felismerése.
Az elvégzett vizsgálatok alapján orvos-szakmai vélemény/ javaslat készül a kitettség időtartamának-, az adott tevékenység folytatásának időtartamára vonatkozóan.

4. Érintettek körének meghatározása

A munkavállalói és a munkaadói oldal közös álláspontja	
<p>1) A rendszerben való részvétel akkor indokolt, ha az adott munkavállalót olyan mértékű fizikai, vagy pszichés károsító tényezők hatása éri, melyek következtében az átlaghoz képest nagyobb valószínűséggel romolhat az egészségi állapota, munkavégző képessége.</p> <p>2) Tekintetbe véve, hogy az elsődleges cél a károsító tényezők csökkentése, illetve kiküszöbölése a vizsgálati módszert be kell építeni a munkahelyi kockázatértékelésbe. Ezen belül kiemelt intézkedési tervet kell készíteni a munkakörülmények javítására.</p>	
A munkavállalói oldal álláspontja	A munkaadói oldal álláspontja
<p>Első körben a korábbi, kockázatkompenzált munkakörökben dolgozókra kiterjedően (kötelezően) kerüljön elvégzésre a vizsgálat.</p>	<p>Külön (soron kívüli) kockázatértékelés elvégzése, a célnak megfelelően kiegészített, célzott protokoll szerint, egységes módszertannal beazonosítani a fokozott egészségkárosító kockázatot</p>

További esetekben munkavállalói, illetve munkáltatói kezdeményezésre induljon a folyamat. (Értékelés, vizsgálat)	hordozó munkahelyeket, majd ezt követően elvégezni a célzott vizsgálatokat (munkahelyre, munkavállalókra).
--	--

5. A munkavállaló védelmi rendszer elemei

A munkavállalói és a munkaadói oldal közös álláspontja	
<p>1) Biztosítani kell, hogy a munkavállaló rövidebb ideig legyen kitéve a károsító tényezőknek. Ennek eszköze a kitétség időtartamának (expozíció) csökkentése.</p> <p>2) Azok számára, akik alkalmatlanná válnak, vagy az addigi – fokozott egészségkárosító kockázatok közötti – munkavégzésük okán a maradandó egészségkárosodás kialakulásának megelőzése érdekében az eredeti szakmájukban való foglalkoztatás korlátozásra kerül, biztosítani kell a megmaradt munkaképességen alapuló, pl. más munkakörben, más szakmában való továbbfoglalkoztatást, az új munkakör ellátásához szükséges ismeretek megszerzését.</p>	
A munkavállalói oldal álláspontja	A munkaadói oldal álláspontja
<p>a) Az expozíció csökkentése mellett a munkaidő csökkentése /változatlan bérrel/ valamint a túlmunka lehetőségének megszüntetése.</p> <p>b) A halmozódó károsító hatás csökkentése érdekében biztosítani kell a szervezet regenerálódásának feltételeit. Ez történhet pótszabadság biztosításával, valamint a kitétséghez igazított rekreációs eljárással. /pl. szanatórium/</p> <p>c) Amennyiben a más munkakörben történő továbbfoglalkoztatásra (5.2 pont) ugyanazon munkáltatónál kerül sor, a munkavállaló számára biztosítani kell a korábbi – egészségkárosodási kockázatokat hordozó</p>	<p>a) A kockázatot hordozó munkavégzés korlátozása mellett más feladat ellátása a további munkaidőben, a munkaidő nem csökkenhet.</p> <p>b) A kordedvezményes nyugdíjnál tapasztalt anomáliák elkerülése végett általános jelleggel egészségkárosító munkakörök meghatározását vagy egy munkakörnél a feltételek vizsgálata nélküli, az egészséget úgymond megváltó általános rendelkezést nem tudunk támogatni. Nem járható út, hogy van egészségkárosítás (mert ne legyen) vagy kockázat és akkor cserébe több szabadidőt, vagy pénzt (vagy egyéb mást) kap a munkavállalók egész csoportja, független attól, mekkora a kockázat. Ez a rendszer az egészséget megválthatóvá teszi, nem ösztönöz a kockázatok csökkentésére, megszüntetésére. Ezért</p>

<p>munkakörben megszerzett – jövedelmének legalább 80%-át.</p> <p>d) Minden erőfeszítés mellett lesznek olyanok, akik még nem érik el a nyugdíjkorhatárt, nem kerülnek rokkant státuszba sem, de nem oldható meg a továbbfoglalkoztatásuk. Ezeknek a munkavállalóknak biztosítani kell egy speciális ellátást.</p>	<p>tartjuk egy biztosítási és az egyéni munkafeltételeket is figyelembe vevő rendszer kialakítását kívánatosnak.</p> <p>c) A továbbfoglalkoztatáshoz szükséges képzések állami feladatvállalással valósuljanak meg. Betanított munkás esetében nem lehet indokolt, hogy egy szakképzést/képzést fizessen számára a munkáltató. Állami finanszírozásból kell biztosítani (szakképzési hozzájárulás formájában ezt már téríti a munkáltató).</p> <p>d) A kockázatkezelés biztosítási elven valósuljon meg. Az alkalmatlanság objektív kategória legyen orvosi testület által megállapítva. Biztosítási esemény e körben kerülhet meghatározásra: 1. FEM-ben foglalkoztatott, 2. emiatt vesztette el alkalmasságát, 3. nem rokkant, nem áll fenn munkahelyi baleset sem foglalkozási megbetegedés (ez a TB körébe esik), 4. továbbfoglalkoztatása nem lehetséges, 5. átképzése után sem tudott elhelyezkedni, 6. nem nyugdíjkorhatár előtti öt évben van.</p>
--	--

6. A rendszer működtetésének költségviselői

A munkavállalói és a munkaadói oldal közös álláspontja	
<p>1) Az adott munkahely fejlesztése a munkáltatónak a feladata, aki a „minősített” munkakört működteti. A törvényi kötelezésen felül a fejlesztéshez meg kell teremteni a munkáltató érdekeltségét is.</p> <p>2) A 3. 3 pont szerinti orvos-szakmai vizsgálat költségeit az érintett munkáltatók viselik.</p>	
A munkavállalói oldal álláspontja	A munkaadói oldal álláspontja
<p>a) Az 5.1 (expozíciós idő csökkentése), az 5.a (munkaidő csökkentése) és az 5.b (pótszabadság, rekreáció) pontokban jelzett intézkedések költségviselője az adott munkáltató.</p>	<p>a) Az 5.2 pont szerinti átképzés költségeit az állam biztosítsa.</p> <p>b) A további elemek a piaci biztosítási rendszerbe kerüljenek. <i>(Külön kidolgozandó.)</i> Biztosítás</p>

<p>b) Az 5.2, 5.c és 5.d pontokban leírt átképzés és ellátás költségeit szét kell osztani azok között a munkáltatók között, akik a munkavállalót, annak munkaerő piaci pályája alatt „minősített” munkakörben foglalkoztatták. A továbbfoglalkoztatás, az átképzések, ellátások költségét munkáltatói hozzájárulásból képzett – az állam által kezelt – alap fedezné. Az állam kedvezményezné ennek a munkavállalói csoportnak a továbbfoglalkoztatását /pl. extra járulékkedvezményel/.</p> <p>c) Amennyiben az 5.2, 5.c és 5.d pontokban leírt kockázatok kezelhetők biztosítási alapon, akkor ez a megoldás is elfogadható. Természetesen ebben az esetben is szükséges az állami kedvezményrendszer a továbbfoglalkoztatáshoz.</p> <p>d) A munkaadói javaslat 5.d pontjában jelzett biztosítási elvű kockázatkezelést - a biztosítási esemény leírásának hiánya miatt - a munkavállalói oldal jelenlegi formájában nem tudja értelmezni.</p>	<p>költségei tekintetében az öngondoskodás szerepét is figyelembe kell venni.</p> <p>c) Állami alap/biztosítás nem funkcionál megfelelően.</p>
--	--

7. Speciális kezelés igénylő munkavállalói csoportok

A munkavállalói oldal álláspontja	A munkaadói oldal álláspontja
<p>a) A folyamatos munkarendben dolgozó munkavállalók többletterhelése nem függ sem a végzett munkától, sem a konkrét munkahelyi körülményektől. Ebben az esetben egy olyan speciális károsító tényezővel állunk szemben, mely önmagában a munkarendtől adódik. Természetesen az összterhelés szempontjából lényeges szerepe van a konkrét munkavégzésnek is. Ezek a munkavállalók egyrészt társadalmi alapszükségleteket /pl. közművek működtetése/ elégítenek ki, másrészt az adott termelő berendezések optimális kihasználásához járulnak hozzá /pl.</p>	<p>Nem indokolt a külön kezelés. Az általános vizsgálati szempontok részét képezik azok a tényezők, amelyek alapján értékelhető a javasolt csoportokba tartozó munkahelyek, munkavállalók helyzete.</p>

<p>összeszerelő üzemek/, illetve technológiai okokból szükségszerű a folyamatos munkavégzésük /pl. kohó, vegyipari technológiák, szénkölfejtés/. Mindezeket figyelembe véve ők munkarendjükből adódóan szükségszerűen alanyai a rendszernek, mivel esetükben a károsító tényező nem küszöbölhető ki technológiai, munkavédelmi fejlesztéssel. Amennyiben a foglalkozás egészségügyi vizsgálat eredményeként ezek a munkavállalók eleve a rendszer részévé válnak akkor természetesen nem szükséges külön „kezelésük”.</p> <p>b) A munkarendhez hasonló speciális károsító tényezőnek tekinthető a föld alatt végzett munka. Emiatt ezt a csoportot is hasonlóan kell kezelni.</p> <p>c) Az ionizáló sugárzás veszélyének kitétt munkavállalók esetében egy potenciális, de bekövetkezése esetén nagyon súlyos károsodás vállalásáról van szó. Emiatt ők is az a.) és b.) csoporthoz hasonló kezelést igényelnek.</p>	
--	--

Budapest, 2015. 04. 20.